

What Goes Around Comes Around

The Events/Actions of the Fathers are a Sign for the Children – מעשה אבות סימן לבנים

THIRD APPROACH**I****(1) הגר"ח מואלוז'ין - רוח חיים על אבות ה'ג**

Reb Chaim Volozhiner (1749-1821)

מְתֵהֵלָה בְּתִמּוֹ צְדִיק אֲשֶׁרֵי בְנָיו אַחֲרָיו: (משלי כ:ז)

כי כמה מדות שהצדיק טרח ויגע להשיגם, לבניו אחריו המה כטבע מוטבע, ובקצת יגיעה יגיעו לזה. כמו שנראה בחוש שרבים מעמי הארץ מהיהודים מוסרים את עצמם על קדוש השם, והוא מוטבע בנו מאבינו אברהם שמסר נפשו לאור כשדים על אמונתו. וכן כל העשרה נסיונות היו להישיר הדרך לפנינו. וכן ההתעוררות לאדם פתאם לילך לארצו הקדושה הוא מנסיון לך-לך, וקבלת כל דעבדין מן שמיא לטב, מנסיון הרעב שלא הרהר אחר מדות השי"ת.

(2) הרב אליהו דסלר – מכתב מאליהו חלק א' (באור ענין מדת הרחמים)

Rabbi Eliyahu Dessler – (1892-1953)

ידענו כי כל אדם, בכל מצב שיהיה, הוא בעל בחירה. ובחירתו תמיד בנקודה אחת, אשר בה הוא כמסתפק ועל נקודת המשקל-משא"כ אשר למעלה ולמטה מנקודה זו-הוא למעלה מנקודת בחירתו בשעה זו או למטה ממנה. אם תשתנה מדריגתו לטוב-אז נקודת בחירתו תעלה, ואם להפך ח"ו להפך. למשל, למעלה מבחירתנו הוא, לפי מדרגתנו עתה, לצום ולהתחנן לפני השי"ת למחול לנו על עון רגעים של ביטול תורה, ולמטה מבחירתנו...לעשן סגריה בשבת....

והנה האבות, המה לא יוכלו לבחור בעד בניהם, כי כל אדם בוחר לעצמו, אבל מדריגת נקודת הבחירה תבא לאדם מאבותיו ומחנכיו. מצאנו הרבה בני צדיקים שנעשו רשעים-והוא מפני שבחרו והוסיפו לבחור ברע, ויורידו את מדריגת בחירתם מזאת אשר הנחילים אביהם הצדיק, אך תחילת בחירתם היתה בנקודה אשר הכינו להם אבותיהם. ויותר מזה, כי האבות מורישים ממדותיהם ורוחם לבניהם.

(3) הגרא"מ שך: (דבריו מובאים בקונטרס תפארת אבות מאת הר' דורון גולד-מנהל רוחני ישיבת איתרי)

כִּי־עֲלֶיךָ הִרְגָנוּ כָּל־הַיּוֹם נִחַשְׁבָנוּ כְּצֶאֱן טְבֻחָה: (תהלים מד:כג)

(גטיו נז:) ורב יהודה אמר: זו אשה ושבעה בניה. אתיוהו קמא לקמיה דקיסר, אמרו ליה: פלח לעבודת כוכבים! אמר להו, כתוב בתורה: **אנכי ה' אלהיך**, אפקוהו וקטלוהו. ואתיוהו לאידך לקמיה דקיסר, אמרו ליה: פלח לעבודת כוכבים! אמר להו, כתוב בתורה: **לא יהיה לך אלהים אחרים על פני**, אפקוהו וקטלוהו. אתיוהו לאידך, אמרו ליה: פלח לעבודת כוכבים! אמר להו, כתוב בתורה: **זובח לאלהים יחרם**, אפקוהו וקטלוהו. אתיוהו לאידך, אמרו ליה: פלח לעבודת כוכבים! אמר להו, כתוב בתורה: **לא תשתחוה לאל אחר**, אפקוהו וקטלוהו. אתיוהו לאידך, אמרו ליה: פלח לעבודת כוכבים! אמר להו, כתוב בתורה: **שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד**, אפקוהו וקטלוהו. אתיוהו לאידך, אמרו ליה: פלח לעבודת כוכבים! אמר להו, כתוב בתורה: **וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד**, אפקוהו וקטלוהו. אתיוהו לאידך, אמרו ליה: פלח לעבודת כוכבים! אמר להו, כתוב בתורה: **את ה' האמרת וגו' וה' האמירך היום**, כבר נשבענו להקדוש ברוך הוא שאין אנו מעבירין אותו באל אחר, ואף הוא נשבע לנו שאין מעביר אותנו באומה אחרת. **א"ל קיסר: אישדי לך גושפנקא וגחין ושקליה, כי היכי דלימרו קביל עליה הרמנא דמלכא**, **א"ל: חבל עלך קיסר, חבל עלך קיסר, על כבוד עצמך כך, על כבוד**

הקב"ה על אחת כמה וכמה! אפקוהו למיקטליה, אמרה להו אימיה: יהבוהו ניהלי ואינשקיה פורתא, אמרה לו: בניי, לכו ואמרו לאברהם אביכם אתה עקדת מזבח אחד ואני עקדתי שבעה מזבחות! אף היא עלתה לגג ונפלה ומתה. יצתה בת קול ואמרה: אם הבנים שמחה.

ותמה הרב ש"ך – היתכן שבשעה שהיא משכלת שבעה בנים תדבר כאלו דברי התרברבות לאמר לאברהם אבינו אני גדולה ממך-שאתה עקדת מזבח אחד ואני עקדתי שבעה מזבחות?! ובאר שאותה אשה בקשה לאמר לאברהם אבינו שיראה את גודל מעשה העקדה שלו. 'ראה אבינו אברהם מה אתה פעלת בעקדה שלך! שאחר כל כך הרבה דורות פעל אותו מסירות נפש של העקדה בהשרשה! מנין באמת היה לי את הכח לעמוד בנסיון כ"כ גדול לעקוד שבעה מזבחות על קדוש שמו ית'? אתה עקדת מזבח אחד ומעשה זה שלך כ"כ הושרש בכלל ישראל, שזהו שנתן לי את הכח לעקוד שבעה מזבחות.' לא גאווה ולא התרברבות היה כאן אלא הכרה עצומה ב"כח ההשרשה" של אברהם אבינו....

II

<p>Esther 2 Esther was taken to King Ahasuerus, in his royal palace, in the tenth month, which is the month of Tebeth, in the seventh year of his reign.</p>	<p style="text-align: right;">4. אסתר פרק ב</p> <p>(טז) וּתְלַקַּח אֶסְתֵּר אֶל הַמֶּלֶךְ אַחַשְׁוֵרוּשׁ אֶל בֵּית מְלָכוּתוֹ בַּחֹדֶשׁ הַעֲשִׂירִי הוּא חֹדֶשׁ טֵבֶת בְּשָׁנַת שְׁבַע לְמַלְכוּתוֹ:</p>
<p>Bereishit 12 (Lech Lecha)</p> <p>15 And the princes of Pharaoh saw her, and praised her to Pharaoh; and the woman was taken into Pharaoh's house.</p> <p>17 And Hashem plagued Pharaoh and his house with great plagues because of Sarai Abram's wife.</p>	<p style="text-align: right;">5. בראשית פרשת לך לך פרק יב</p> <p>(טו) וַיֵּרְאוּ אֹתָהּ שָׂרֵי פַרְעֹה וַיְהִלְלוּ אֹתָהּ אֶל פַּרְעֹה וַתִּקַּח הָאִשָּׁה בֵּית פַּרְעֹה:</p> <p>(יז) וַיִּנְגַע יִקְנוֹק אֶת פַּרְעֹה נִגְעִים גְּדֹלִים וְאֵת בֵּיתוֹ עַל דִּבְרֵי שָׂרֵי אִשְׁתֵּי אֲבָרָם:</p>
<p>Tehillim 22</p> <p>1. For the conductor; on <i>ayyeleth ha-shahar</i>. A psalm of David.</p> <p>2 My G-d, my G-d, why have You abandoned me? why so far from delivering me and from my anguished roaring?</p> <p>3 My G-d, I cry by day—You answer not; by night, and have no respite.</p>	<p style="text-align: right;">6. תהילים פרק כב</p> <p>(א) לְמַנְצֵחַ עַל אִילַת הַשֹּׁמֵר מְזֻמֹּר לְדָוִד: (ב) אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי לָמָּה עֲזַבְתָּנִי רְחוּק מִיִּשְׁוּעָתִי דְבַרִּי שְׁאֲגַתִּי: (ג) אֵלֹהֵי אֲקַרְא יוֹמָם וְלַיְלָה וְלֹא תַעֲנֶנּוּ וְלֹא דוֹמְמֶנּוּ לִי:</p>
<p>Yalkut Shimoni</p> <p>Another thing, why have You abandoned me, why has the order of the world and the order of the matriarchs changed on me? For Sarah Imeinu, because she was detained one night by Pharaoh, he and his entire household were smitten with plagues; but for me, who am being held in the lap of this villain for all these years - You do no miracles?!</p>	<p style="text-align: right;">7. ילקוט שמעוני</p> <p>דבר אחר למה עזבתני נשתנה עלי סדרו של עולם נשתנה עלי סדרן של אמהות מה שרה אמנו על ידי שעכבה פרעה לילה אחד לקה הוא וכל בני ביתו בנגעים, אני שאני נתונה בחיקו של רשע כל השנים הללו ואין אתה עושה לי נסים?!</p>
<p>Bereishit 23</p> <p>1 And the life of Sarah was a hundred and seven and twenty years; these were the years of the life of Sarah.</p> <p>Esther 1</p> <p>1 Now it came to pass in the days of</p>	<p style="text-align: right;">8. בראשית פרק כג</p> <p>(א) וַיְהִי חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה וָעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשִׁבְעַת שָׁנִים שָׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה:</p> <p style="text-align: right;">אסתר פרק א</p> <p>א וַיְהִי, בַּיּוֹם אַחַשְׁוֵרוּשׁ: הוּא אַחַשְׁוֵרוּשׁ, הַמֶּלֶךְ מֵהַדָּו</p>

<p>Ahasuerus--this is Ahasuerus who reigned, from India even unto Ethiopia, over a hundred and seven and twenty provinces--</p>	<p>וְעַד-כוֹשׁ--שֶׁבַע וְעֶשְׂרִים וּמֵאָה מְדִינָה</p>
<p>Bereishit Rabbah 58:3 Rabbi Akiva was lecturing and the audience was dozing. He sought to rouse them. He said: How did Esther come to rule over 127 states? Because it is only appropriate that the granddaughter of Sarah (who lived 100 and 20 and 7 years) should rule over 100 and 20 and 7 states!</p>	<p>9. בראשית רבה נח: ג היה רבי עקיבא דורש והצבור מתנמנם. בקש לעורר. אמר מה ראתה אסתר שתמלוך על קצו מדינות? אלא תבא אסתר שהיתה בת בתה של שרה שחיתה ק' וכ' וז' שנים...ותמלוך על ק' וכ' וז' מדינות!</p>

10. Rav Nisan Alpert zt"l (1927-1986)

ונראה לבאר ע"פ מאמרם שלפיקך נשתנתה שמה לשרה, שהיא שרה על כל העולם. ומהו פרוש הדברים שהיתה לה שררה על כל העולם!? הא אבימלך נטלה בע"כ וגם אחוזת קבר לא היתה לה ושילם א"א בכסף מלא! אלא כך הוא באור הדבר, ששרה אמנו בכל המצבים ובכל מקום שהיתה-לא נשתנתה, והיתה שרה בדעתה ובהליכת דרכיה מבלי להיות מושפעת מהמדינות או מאנשי המדינה, הן כשהיתה בביתה של אברהם אבינו, והן כשלוקחה בבית פרעה או אבימלך-לא אבדה בטחונה ואמונתה, הן כשהיתה עקרה והן כשהיתה אם הבן שמחה, היתה שרה-זזהו הפרוש שהיתה לה שררה על כל העולם-**שלא היה לעולם שליטות ושררה עליה לשנותה מהשקפתה ודרכה בחיים.**

וכן מצינו באסתר שנשתנה מצבה בחיים ולוקחה מבית מרדכי הצדיק לארמונו של אחשורוש הרשע. המצב השתנה שנוי גמור-אבל אסתר נשארה אסתר כבביתו של מרדכי ורוה"ק עמה, ובזה מלכה על קצו מדינות-שקכ"ז מדינות לא מלכו ולא השפיעו עליה, ושרה אמנו כבשה הדרך לאסתר, שהוציאה מן הכוח אל הפועל העוז והגבורה שלא להרשם משינוי המצבים ולהשאר באמונתה באיתנה כבתחילה. ועוז זה נעשה מהנשמה הכללית של עם ישראל עד שהשתמשה אסתר בכוח זה להיות שוררת על כל העולם.

III

11.

<p>Esther 2 There was a certain Jew in Shushan the 5 castle, whose name was Mordecai the son of Jair the son of Shimei the son of Kish, a Benjamite who had been carried away from Jerusalem 6</p>	<p>אסתר ב (ה) איש יהודי היה בשושן הבירה ושמו מרדכי בן יאיר בן שמעי בן קיש איש מיני: (ו) אשר הגלה מירושלים עם הגלה אשר הגלתה עם יכניה מלך יהודה אשר הגלה נבוכדנאצר מלך בבל:</p>
---	---

<p>with the captives that had been carried away with Jeconiah king of Judah, whom Nebuchadnezzar the king of Babylon had .carried away</p> <p>And he brought up Hadassah, that 7 ;is, Esther, his uncle's daughter</p> <p>,for she had neither father nor mother</p> <p>and the maiden was of beautiful form ;and fair to look on</p> <p>,and when her father and mother died</p> <p>Mordecai took her for his own .daughter</p>	<p>(ז) וַיְהִי אִמֵּן אֶת הַדַּסָּה הִיא אֶסְתֵּר בֵּת דָּדוֹ</p> <p>כִּי אֵין לָהּ אָב וְאִם</p> <p>וְהַנַּעֲרָה יְפֹת תֹּאֵר וְטוֹבַת מְרָאָה</p> <p>וּבְמוֹת אֲבִיהָ וְאִמָּהּ</p> <p>לְקַחְתָּהּ מְרֻדְכַי לֹו לְבַת:</p>
---	---

.12

<p>Bereishit 29 Rachel was of beautiful form and fair to look upon.</p> <p>Bereishit 39 Now Joseph was of beautiful form and fair to look upon.</p>	<p>בְּרֵאשִׁית פְּרֻשֶׁת וַיֵּצֵא פֶּרֶק כֹּט</p> <p>וְרַחֵל הָיְתָה יְפֹת תֹּאֵר וְיְפֹת מְרָאָה:</p> <p>בְּרֵאשִׁית פְּרֻשֶׁת וַיֵּשֶׁב פֶּרֶק לֹט</p> <p>וַיְהִי יוֹסֵף יְפֵה תֹאֵר וְיְפֵה מְרָאָה</p>
---	--

13. מדרש תנחומא ויצא

[ל, כב] ויזכור אלהים את רחל.

(ו) ... אין לך נאה מן רחל ובשביל נויה בקש יעקב לישא אותה והיה משלח סבלונות ליתנם לרחל ולבן נותנן ללאה והיתה רחל שותקת... **רחל תפשה בשתיקה עמדה זרעה בשתיקה** ראתה סבלונותיה ביד אחותה ושתקה, בנימין בנה האבן שלו מן האפוד ישפה יודע במכירת יוסף ושותק וזהו ישפה יש לו פה ושותק, שאול בן בנה ואת דבר המלוכה לא הגיד לו (שמואל א) אסתר אין אסתר מגדת מולדתה (אסתר ב) ... אמר לה הקב"ה את שתקת חייך בזכות אותה שתיקה זוכרך אני שנאמר ויזכור אלהים את רחל.

ירמיהו פרק לא

Jeremiah 31 .14

<p>(יד) כֹּה אָמַר יְקֹוֹק קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי תַמְרוּרִים</p> <p>רַחֵל מְבַכָּה עַל בְּנֵיהָ מֵאֲנָה לְהַנְחִים עַל בְּנֵיהָ כִּי אֵינָנו: ס</p>	<p>Thus said Hashem-A cry is heard in Ramah-Wailing, bitter weeping- Rachel weeping for her children. She refuses to be comforted for her</p>
---	---

children, who are gone.

(טו) כה אמר יְקוֹק מְנַעֵי קוֹלְךָ מִבְּכִי וְעֵינַיִךָ מִדְּמָעָה כִּי
יֵשׁ שָׂכָר לַפְעֻלֹתֶיךָ נְאֻם יְקוֹק וְשָׂבוּ מֵאֶרֶץ אוֹיֵב:
(טז) וַיֵּשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרֵיֶיךָ נְאֻם יְקוֹק וְשָׂבוּ בָנִים
לְגְבוּלָם:

Thus said Hashem: Restrain your voice from weeping, Your eyes from shedding tears; For there is a reward for your labor —declares Hashem: They shall return from the enemy’s land.

15. פתיחתא איכה רבה

ועוד אמר לפניו רבש"ע כתבת בתורתך (ויקרא כ"ב) ושור או שה אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד, והלא כבר הרגו בנים ואמותיהם כמה וכמה ואתה שותק, באותה שעה קפצה רחל אמנו לפני הקב"ה ואמרה רבש"ע גלוי לפניך שיעקב עבדך אהבני אהבה יתירה ועבד בשבילי לאבא שבע שנים וכשהשלימו אותן שבע שנים והגיע זמן נשואי לבעלי יעץ אבי להחליפני לבעלי בשביל אחותי והוקשה עלי הדבר עד מאד כי נודעה לי העצה והודעתי לבעלי ומסרתי לו סימן שיכיר ביני ובין אחותי כדי שלא יוכל אבי להחליפני, ולאחר כן נחמתי בעצמי וסבלתי את תאותי ורחמתי על אחותי שלא תצא לחרפה, ולערב חלפו אחותי לבעלי בשבילי ומסרתי לאחותי כל הסימנין שמסרתי לבעלי כדי שיהא סבור שהיא רחל, ולא עוד אלא שנכנסתי תחת המטה שהיה שוכב עם אחותי והיה מדבר עמה והיא שותקת ואני משיבתו על כל דבר ודבר כדי שלא יכיר לקול אחותי וגמלתי חסד עמה, ולא קנאתי בה ולא הוצאתיה לחרפה, ומה אני שאני בשר ודם עפר ואפר לא קנאתי לצרה שלי ולא הוצאתיה לבושה ולחרפה, ואתה מלך חי וקיים רחמן מפני מה קנאת לעבודת כוכבים שאין בה ממש והגלית בני ונהרגו בחרב ועשו אויבים בם כרצונם, מיד נתגלגלו רחמיו של הקדוש ברוך הוא ואמר בשבילך רחל אני מחזיר את ישראל למקומן הדא הוא דכתיב (ירמיה ל"א) ...

בראשית פרשת ויצא פרק ל

Bereishit 30

16.

(יד) וַיֵּלֶךְ רְאוּבֵן בְּיָמֵי קְצִיר חֲטִיִּים וַיִּמְצָא דוֹדָאִים בַּשָּׂדֶה וַיָּבֵא אֹתָם אֶל לֵאָה אִמּוֹ וַתֹּאמֶר רַחֵל אֶל לֵאָה תִּנֵּי נָא לִי מִדֹּדָאֵי בְנֶיךָ:

(טו) וַתֹּאמֶר לָהּ הֲמַעַט קָחְתְּךָ אֶת אִישִׁי וְלָקַחְתְּ גַם אֶת דֹּדָאֵי בְנֵי וַתֹּאמֶר רַחֵל לָכֵן יִשְׁכַּב עִמָּךְ הַלַּיְלָה תַּחַת דֹּדָאֵי בְנֶיךָ:

14. Once, at the time of the wheat harvest, Reuben came upon some mandrakes in the field and brought them to his mother Leah. Rachel said to Leah, "Please give me some of your son’s mandrakes."

15. But she said to her, "Was it not enough for you to take away my husband, that you would also take my son’s mandrakes?" Rachel replied, "I promise, he shall lie with you tonight, in return for your son’s mandrakes."

מגילת אסתר

Megillat Esther

17.

אסתר פרק ב

Esther 2

(י) לֹא הִגִּידָה אֶסְתֵּר אֶת עַמָּהּ וְאֶת מוֹלְדוֹתֶיהָ כִּי מְרַדְּכִי צִוָּה עָלֶיהָ אֲשֶׁר לֹא תִגִּיד:

10 Esther did not reveal her people or her kindred, for Mordecai had told her not to reveal it.

<p>אסתר פרק ד</p> <p>(יג) וַיֹּאמֶר מֶרְדֳּכָי לְהָשִׁיב אֶל אֶסְתֵּר אֶל תְּדַמִּי בְּנִפְשֶׁךָ לְהַמְלִיט בַּיִת הַמֶּלֶךְ מִכָּל הַיְהוּדִים:</p> <p>(יד) כִּי אִם הִחַרְשׁ תַּחֲרִישִׁי בַּעַת הַזֹּאת רוּחַ וְהִצְלָה יַעֲמֹד לַיהוּדִים מִמָּקוֹם אַחֵר וְאֶת וּבֵית אָבִיךָ תֵּאבְדוּ:</p>	<p>Esther 4</p> <p>13 Mordecai had this message delivered to Esther: “Do not imagine that you, of all the Jews, will escape with your life by being in the king’s palace.</p> <p>14. On the contrary, if you keep silent in this crisis, relief and deliverance will come to the Jews from another quarter, while you and your father’s house will perish. And who knows, perhaps you have attained to royal position for just such a crisis.”</p>
---	--

Bereishit 23

18. בראשית כג:ג-ד

<p>3 And Abraham rose up from before his dead, and spoke unto the children of Heth, saying: 4 I am a stranger and a sojourner with you: give me a possession of a burial ground with you, that I may bury my dead out of my sight.'</p>	<p>וַיִּקָּם אַבְרָהָם מֵעַל פְּנֵי מֵתוֹ וַיְדַבֵּר אֶל-בְּנֵי-חֵת לֵאמֹר: גֵּר וְתוֹשֵׁב אָנֹכִי עִמָּכֶם תָּנוּ לִי אַחֲזִית-קֶבֶר עִמָּכֶם וְאֶקְבְּרָה מִתִּי מִלְּפָנַי:</p>
--	--

1. *Li-chvod chaveirai ha-yekarim,*

*Only a few hours after we read the words of Avraham Avinu, “גר ותושב אנכי”, we learned that we had experienced that time-tested truth with outrageous pain. The quick response and self-sacrifice of the Pittsburgh police - for which we will always be grateful - expresses that we are **toshavim** of an extraordinary culture which values all people in an unprecedented manner. At the same time, that we are a distinguishable group with mission and purpose - **geirim** - will always bring vulnerability even as it also brings incredible strength. (Rabbi Yaakov Neuburger)*

2. הרב יוסף דוב סולובייציק (The Rav Speaks – p.74)

I am a stranger and an inhabitant with you. What is our position vis-à-vis modern civilization-with respect to science, to western culture, to the countries in which we live? The answer is enshrined in these words. Certainly I am a resident, I am one of you. I engage in business as you do, I speak your language, I take full part

in your social-economic institutions. But at the same time, I am a stranger and, in some aspects, a foreigner. I belong to a particular world, one that is completely foreign to you. It is a world in which I am at one with the Creator. It is a world populated by characters unknown to you, with a tradition that you do not understand, with spiritual values that seem impractical in your eyes, pragmatic children of תנ"ך. It is a world full of altars and sacrifices, a world of Torah, of loving-kindness, of sanctity and purity. You live differently, pray differently. Your conception of charity is different from ours, your days of rest are different from ours, and so on. In these matters, I am a stranger in your world, and you are a stranger in mine. Jewish burial is one of the elements with respect to which we are strangers and foreigners to one another. **A Jew dies and is buried differently. A Jew requires a cemetery of his own, a Jewish grave.**